

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Koalicija in njeni zagovorniki.

II.

Te dni se je pa oglasil še tretji zagovornik koalicije, ki ima v politiki še važnejše stališče, kakor gospod Klun ali gospod Višnikar. Ta mož je dr. Russ, po smrti Schmeykalovi vodja čeških Nemcev in zatorej njegova beseda nekaj velja. Odkar je Dunaj dobil protisemitsko lice, je vse vodstvo nemškoliberalne politike prešlo na češke Nemce. Ti so torej zelo važen faktor v avstrijski notranji politiki, posebno, odkar imamo koalicijo, ko se zopet vse suže okrog liberalne stranke, kakor Izraelci okrog zlatega teleta.

Russ je bil sklical svoje volilce v Karlovi Varih in jim razkladal svoje postopanje. Razložil jim je, da so bili liberalni Nemci prisiljeni vstopiti v koalicijo, ker sami ne morejo sestaviti nobene vlade, kajti v zbornici imajo le jedno tretjino poslancev, torej so obsojeni v vedno manjšino.

Iz Russovih besed se je dalo pač posneti, da se ni bilo tako bati zveze mej liberalci in Poljaki, kakor trdita gospoda Klun in Višnikar. Gotovo bi ne bili tako beračili za podporo konservativnega kluba, ako bi se jim Poljaki bili tako radi kar obesili na vrat in če bi zveza s Poljaki že zadoščala jim v izvršitev važnejših parlamentarnih nalog.

Tukaj mi moramo omeniti, da so Nemci po prej že večkrat poganjali se za zvezo s Poljaki, a vselej zastonj. Že pod Taaffejevo vlado so se vršila taka pogajanja a niso imela nobenega uspeha. Poljaki so se za koalicijo odločili še le, ko so videli, da je grof Hohenwart že vse dogovoril z levicarji. Še potem so bili hudi boji v poljskem klubu in nekateri vplivni poljski listi se dolgo niso mogli odločiti, da bi koalicijo zagovarjali.

Mi ne budem oporekali, da nekateri poljski poslanci niso bili zadovoljni s Taaffejevo volilno reformo, a mnogo jih je pa jako vnetih za znatno razširjenje volilne pravice. Že sedaj se slišijo v poljskem klubu glasovi za občeno volilno pravico, a ti glasovi bi bili gotovo mnogobrojnejši, da je na

krmilu vlada, ki je zares za kako znatno razširjenje volilne pravice. Tudi minister Zaleski ni bil v poljskem klubu brez vsega vpliva. Za gotovo lahko rečemo, da bi se bilo že tudi v poljskem klubu dobilo toliko glasov za Taaffejevo volilno reformo, za katero ni bilo potreba dvetretjinske večine, da bi bila ž njo zmagala vlada, da niso konservativci z grofom Hohenwartom na čelu se zvezali z nemškimi liberalci.

Sicer se pa tudi sedaj še ni treba bati poljsko-nemške zveze. Če že gospod kanonik Klun ali gospod Višnikar to trdita, sta stvari le strankarski zavijala. Namen koalicije je, izvesti volilno reformo in da more to nalogo izvršiti, pa mora imeti dvetretjinsko večino. Le Taaffejeva volilna reforma bi se bila dala izvesti z navadno večino, a baš proti tej so pa izrekli se koaliranci. Kakor hitro izstopijo slovenski koalicijski poslanci iz Hohenwartovega kluba, zgubi vsa koalicija pravico do obstanka in priti mora do večjih sprememb. Zveza mej Poljaki in nemškimi liberalci se ne more vzdržati, ker nima potrebne dvetretjinske večine za rešitev najvažnejše parlamentarne naloge, ki je sedaj na duevnem redu.

Kako se koalicija boji za vsak glas in kako postane hitro spravljiva, ako se ji le resno zapreti z izstopom, to smo videli, ko so bile znane demonstracije v Istri. Ko je Coroninijev klub zapretil, da izstopi iz koalicije, se je kar zganila vsa levica, predsednik zbornice poslancev Chlumecky je storil vse korake, da pridrži Coroninijevce v koaliciji in vlada je prijenala. Gotovo bi levica ne bila za Lahe toliko storila, ko bi vedela, da je gotova zveza s Poljaki in če bi s to zvezo že izhajati mogla. Jedenake moči imajo naši koaliranci, a se ne upajo resno postaviti po robu, ker se boje, da bi se razmere v Avstriji tako ne zasukale po razrušenji koalicije, da se znatno razširi volilna pravica. To je tisto strašilo, ki Kluna in tovariše drži v koaliciji.

Gospod Klun je zatrjeval, da bi razpad koalicije bil Nemcem v korist, dr. Russ je pa narav-

nost rekел, da razrušuje koalicije svetujejo le tisti, ki so Nemcem nevožljivi. Mari ni s tem vodja čeških Nemcev, ki razmere gotovo bolje pozna, nego naši konservativni poslanci, gospoda Kluna in Višnikarja zavrnili? Koalicija je le Nemcem v korist, to smo mi že večkrat trdili in jeden prvih nemških politikov sedaj to potruje.

O kacih posebnih uspehih koalicije pa seveda tudi Russ ni mogel ničesar povedati, ker jih ni. Le o volilni reformi je rekel, da je največ upanja, da se osnuje k sedanjam skupinam še jedna nova skupina. Natančneje pa še ni mogel povedati, kdo bodo volili v novi skupini. O Dipaulijevem oziroma Klunovem predlogu je pa popolnoma molčal. Iz tega pač moremo razvideti, da levica se še ni posebno navdušila za ta predlog. Brez levice pa ni dvetretjinske večine in zatorej moramo reči, da se je gospod Klun še malo prezgodaj ponašal s tem predlogom. Mi bi bili vsaj sodili, da ima gospod Klun že kakšno zagotovilo, da bodo vodje strank upoštevali ta predlog, ker drugače se pač o kakem uspehu govoriti ne more.

Gospod Klun je pa tudi vedel veliko povedati, koliko so se že liberalci poboljšali. Ako stvari tudi pazno zasledujemo, smo pač le opazili, da so konservativci prijenljivejši postali. Dr. Russ je sam povedal, da liberalci niti za jedno pičico niso še odstopili od načel, in to je tisto poboljšanje, o katerem je govoril gospod Klun.

Če primerjamo Kluna in pa Russa govor, pride mo le do prepričanja, da naši koaliranci ali tisti, ki bi to radi postali, vodijo vodo na nemškoliberalni mlin.

Deželni zbori.

Kranjski.

(XIII seja dne 13. februarja 1895.)

Deželni glavar Detela otvoril sejo ob 1/11. ur. Ko se je prečital in odobril zapisnik zadnje seje, naznani došle vloge, katere se odkažejo pristojnim odsekom, kakor tudi razdeljena deželnoodborska poročila.

Mamici je kmalo odleglo in svatovska družba je bila pomnožena za mlado človeško bitje, krepkega fantiča, da ga je veselje videti.

Živemu človeku se vse primeri. Da je kaka svatka na ženitni „majhno“ imela, je sicer redek slučaj, a naključi se pa venderle. In veste, kakšna vera je razširjena mej ljudstvom o takem otroku, ki se je na svatbi rodil? Ta, da bo zmiraj vesel in da ga bo rad pil.

Nekoč sem vprašal ženo, ki ima moža pijančka, kaj da ga ne skuša po tej ali oni poti poboljšati, da bi bil, kar je brav in ne zapravil sproti vsacega grošiča, ki ga zasluži. „Oh“ — je vzdihnila ženica žalostno — „vse zastonj. On mora biti tak; na svatbi je bil rojen in taki so vse taki.“ No — sem dejal sam sebi, to je zopet jedna, ki je nisi še vedel.

Naj mladi Logačan, ki je pri tako veseli priložnosti stopil na svet, ki so mu ob rojstvu godci godli in svatje peli, vrlo raste, v veselje starišem in vsem svatom. In če mu bo kdaj oponašal živahnost in poskučnost, naj se kratko odreže: „Kaj hočete? Prirojeno mi je. Ne morem biti drugačen. Na svatbi sem bil rojen.“

No, kaj pravite? Kaj ni, kakor da je ta „listek“ posnet iz „Caviarjevega“ koledarja? Gospod urednik, brezbožen „klafar“ sem, a rudečica sra-

Listek.

Gospod urednik!

Oprostite, gospod urednik, ker se obračam do Vas s čudnim vprašanjem. Jaz sem si sicer že sam nanje deloma odgovoril, a Vi kot večjak potolažite gotovo popolnoma mojo radovednost: „Ali imajo nekateri časniki privilegije?“ Neumevno se Vam zdi, kako pač pride do tega. Moj odgovor pa je kratek: „Čital sem sobotno številko „Slovenca“.

Da si list, tiskan v „katoliški“ tiskarni s „katoliškimi stroji“, pisan na „katoliški“ podlagi za „katoliško“ ljudstvo, pripisuje gotove predpravice, to mi je znano. Če mu izmuzne sem ter tje — recimo evfemistično — kakšna neresnica, no, to smatram, dobrohoten, kakeršen sem, za navadno časnikarsko raco, zleženo v Katoliški tiskarni. Če udriha robato po kakem stanu, no, to zapišem na rovaš „revolverju“ v rokah „Slovenčevega“ urednika. Da je pa „Slovenec“ zašel mej „klafarje“, to mi pa je neumevno. Saj „Slovenec“ vender piše na katoliški podlagi o resolucijah katoliškega shoda! Saj vender „Slovenec“ vedno besni zoper gnušne „klafarje“ in sva po najnovejemu receptu „Slovenčevem“ tudi midva, gospod urednik, brezbožna „klafarja“, ker sva bila toli nemoralna, da nama je ušla časih v veseli družbi tista klafarska „Oj, ti soldaški boben“.

Prva točka dnevnega reda je glasovanje o počilu upravnega odseka glede vodovoda v logaški občini.

Poročevalec posl. Lenarčič prečita dotedne predloge upravnega odseka.

Pri glasovanju se vzprejme predlog skorosoglasno.

Posl. Šuklje utemeljuje svoj samostalni predlog glede belokranjskih železnic, kateri predlog slöve: „Deželnemu odboru se naroča, naj temeljito prouči obliko in velikost prispevka, s katerim bodo deželi udeležiti se pri dobavi stavbene glavnice belokranjskih železnic; dalje se mu naroča, naj stopi v dogovor z visoko vlado, z vodstvom dolenjskih železnic in z udeleženci v to svrhu, da se omogoči zgradba belokranjskih železnic ter zagotovi potrebna stavbena glavnica; končno naroča se deželnemu odboru, naj o uspehih svojega pogajanja poroča v bočnem zasedanju ter naj glede deželnega prispevka za belokranjske železnice tačas stavi konkretno predloge.“

Govornik povdaja, da se je splošno priznala absolutna potrebnost te železnice. Zato je konsorcij naročil projekt pri firmi Redlich & Berger. Ministerstvo je poslalo svojega izvedenca na lice mesta in konsorcij je dobil odlok, v katerem se naznani, da je vlada odobrila projekt. Pri tej železnici je prvo vprašanje: ne koliko bo nesla, ampak koliko bo stala. Če se ta proga gradi kot lokalna železница, postane železница za 2 kilometra doljša ali stavbena potrebščina se izdatno zniža. Če se železница zida kot ozkotirna proga, se cena še bolj zniža. Proga bi bila sicer $60\frac{1}{2}$ kilm. dolga a troški bi bili 2,800.000 gold., torej ceneji za $2\frac{1}{2}$ oziroma 1 milijon 30 tisoč, nego da se zida po drugih tipih. Ta razloček v ceni je tolik, da se govornik ne more izreči zoper lokalno železnicu. Z lepimi govorji bi se dali volilci preslepiti, da bi najgibnejši kapelani nič ne mogli proti takemu govorniku ali stvari bi ne bilo pomagano. V sedanjih razmerah ni mogoče misliti na drugo, kakor na lokalno železnicu. Država bo belokranjsko železnicu podpirala, a le če se gradi kot ozkotirna, ne pa, če se gradi kot normalnotirna. To je vlada že naglašala v svojem predvoljenju. Uzrok temu je, da bi ozkotirna železница zadostovala za lokalni promet, ali zvezo s Karlovcom perhorecira vlada z vso odločnostjo, kakor se zanjo poteka ogerska vlada. Oziri na Trst so merodajni za to. Belokranjska ali sploh ne dobi ali dobi ozkotirno železnicu. Zadovoljiti se moramo s tem, kar moremo dobiti. Kdor odklanja v sedanjih razmerah ozkotirno-železnicu, si naloži veliko odgovornost, da postavi na nje mesto širokotirno. V katoliških listih se je čitalo, da se je trasa napravila le v korist nekemu posamniku, ki bo dajal največ tovorov. Ta mož hoče postati eksporter v velikem štalu in se je on izrekel za lokalno progo, ker ve, da druge ni doseči. Po njegovem terenu mora teči proga na vsak način. Za traso, kakor se je izdelala, so bili merodajni tako tehnični razlogi, mej njimi v prvi vrsti finančni, pa tudi oziri na Novo mesto. Ker se nam brani zveza s Karlovcom, moramo misliti na

mežljivosti mi je oblila obraz, ko sem čital ta podlistek. In kako realistično je pisan! Ženitovanjsko gostovanje v prvi sobi, v drugi pa filijala tistega oddelka ljubljanske bolnice, kjer se rabijo — krstni botri Emile Zoja, veseli se, tvojemu prvemu slovenskemu učencu otvoril je „Slovenec“ svoje katoliške predale! Vi samci pa, ki plačujete težke denarje za pikantne francoske in nemške knjige, pustite tujo literaturo in poprimite se domače. Naročite si „Slovenca“, ki vas bo gotovo zadovoljil!

„Slovenec“ bo gotovo tajil svoj privilegij, a mi bore „klafarčki“ „minorum gentium“, ki se nismo pospeli še više nego do klafarske pesmi „Oj, ti soldaški boben“, spoznali smo ga, zato se v kratkem snidemo, da bomo imenovali „Slovenca“ častnim „klafaronom“ in mu ponudimo predsedništvo „kluba vseh klafarjev“, za kojega ustavitev se baje vsled sobotnega „Slovenčevega“ podlistka živahno agituje.

Vam pa, gospod urednik, priporočal bi, da se i Vi potrudite za kak privilegij, ako ne bi bil prepričan, da bi v tem oziru bil ves Vaš trud brezuspen, ker Vam primanjkuje — katoliške podlage.

Pozdravljoč Vas s krepkim „živelja klafarja na katoliški podlagi“

ostanem vedno Vaš

klafar minor.

zvezo Novega mesta z Zagrebom, za kar je uneto tako vojno, kakor trgovinsko ministerstvo.

Govornik opisuje obširno celo projektovano progo, povdaja, da je ministerstvo na podlagi lastnih podatkov odobrilo proračun in pojasnjuje rentabiliteto te proge, nje gospodarski pomen za prebivalstvo. Po novem zakonu o lokalnih železnicah prevzame država obrat za gotov odstotek kosmatega dohodka, kar je velikega pomena. Brez deželnega prispevka pa ne bo izhajati, a riziko je tako omejen, tako da se bo letni prispevek lahko iz kurentnih dohodkov pokril. Drug način je, da prevzame dežela nekaj življenjskih delnic, pri katerih pa bi se obresti življenjske izgubile, dokler ne bo proga nesla toliko, da ne nese za dividendo. Tretji način je deželno poročilo, kakor se je prevzelo, za dolenjske železnicice. V tem oziru pa bi bil riziko prevelik. Mogoča bi bila formalna garancija, da se letno plačilo dežela omeji na gotov majhen prispevek. O tem naj dež. odbor na vse strani premislja, tako da se bo novi dež. zbor lahko precizno izrekel. In kronik bo lahko rekel: storila se je marsikatera napaka, a zgradila se je dolenjska železница in storil prvi korak za zgradbo belokranjskih železnic. Priporočam svoj predlog. (Dobro klici.)

Pri glasovanju se vzprejme Šukljejev predlog soglasno.

Posl. Hribar poroča o prizidavi pri deželnobranci vojašnici v Ljubljani. Vsled uvedenja dveletnega službovanja pri deželnih brambih je nastala potreba, da se preskrbe prostori za še dva bataljona. Deželni odbor se je izrekel za dozidavo s pogojem, da bo dežela dobivala primerno najemščino. Sedanja najemnina znaša 10.382 gld. 12 kr., za novi del bi se dobitilo na leto 5510 gld. 93 kr., skupaj 15.893 gld. Novo poslopje bi veljalo vsega vkupe 180.000 gld. Kar bo vlada dajala na leto in kar bi dežela morala dajati, da ne zida vojašnice, znaša več kakor 4% obrestovanje tega kapitala. Stvar se bo pa še na bolje obrnila, če pride Ljubljana v višji plačilni razred, potem se bo kapital obrestoval po 5%. Z dosedanjem prezidavo še ne bo storjeno dovelj, nego bo treba zidati še več poslopij in na to eventualnost bo misliti. Zato naj deželni odbor gleda, da kupi zemljišča pri vojašnici, dokler ni svet predrag. Govornik predлага:

1.) Deželnemu odboru se naroča, naj zaradi prizidave k deželnobranci vojašnici prične in dozene potrebni dogovor z vojaško upravo.

2.) Deželni odbor se pooblašča, da kupi sta višča za prizidavo deželnobranske vojašnice in da z ozirom na mogoče kasnejše prizidave začne pogajanja za nakup še kacega družega primernega stavišča v sosedstvu ali v neposredni bližini deželnobranske vojašnice, pri čemer se mu je zlasti ozirati na deželne finance.

3.) Isti se pooblašča, da za izvršitev prizidave k deželnobranci vojašnici najame proti kolikor mogoče nizkim, vsekakor pa 4,5%, ne presegajočim obrestim posojilo v najvišjem znesku 180.000 gld., katero naj se amortizuje v 25 letih.

Posl. Pfeifer se izreče zoper to, da bi se na deželne troške zidala nova vojašnica, nego želi, naj se namesto tega, porabi novomeška vojašnica. Vojaštvu naj se sploh nastani v malih mestih.

Posl. Grasselli se ne čudi, da je Pfeifer dal duška svojemu srcu in opozoril na novomeško vojašnico in pripozna, da bi bilo nastanjevanje vojakov v malih mestih dobro. Govoril je pa tudi o žrtvah dežele, a tu ne gre za žrtve, ampak gre za investicije. Znano je, da se pristeva Ljubljana najboljšim garnizijam, kar vojaška oblastva rade teoretično pripoznavajo, a pri reorganizaciji domobranstva se je štab prestavil v Trst, naše domobranstvo pa priklopilo polku „Klagenfurt“. Vlada bi se moral ozirati tudi na Ljubljano, ko vender mesto in dežela mnogo žrtvujeta. (Živahni dobroklici.)

Poročevalec posl. Hribar pravi, da so Pfeiferjeve zahteve nemogoče, v tem oziru namreč, da vojna uprava želi vojaške sile koncentrovati. Sicer pa novomeška vojašnica ni bila nikdar deželna ampak erarična in je tudi že prodana. Zidati bo torej v Ljubljani. Govornik se iz polnega srca pričakuje besedam posl. Grassellija in povdaja, da se tudi pri drugih strokah na Ljubljano dosti manj ozira, kakor na druga glavna mesta.

Pri glasovanju se vzprejme vsi predlogi soglasno. (Konec prih.)

V Ljubljani, 13. februarja.

Celjsko vprašanje. „Grazer Volksblatt“ misli, da bode vlada osnovača gimnazijo v Celji, naj tudi liberalci ugovarjajo. Proti predlagani resoluciji bodo glasovali celo nemški konservativci, ki zastopajo večino kmetskega prebivalstva, zatorej resolucija ni stvar vsega deželnega zboru, še manj pa izraz mnenja vsega nemškega naroda. Zato se pa nanjo ni treba vladati ozirati. Liberalci iz koalicije ne bodo stopili zaradi gimnazije v Celji. Če pa izstopijo, pa tudi ne bodo sami nastopili dedčine koalicije. Ko bodo vlada izpolnila želje Slovencev, se pa povrnejo v deželni zbor.

Davčni zakon. Nikakor ni resnica, da bi davčni zakon zaradi tega v državnem zboru ne mogel priti takoj na vrsto, ker morajo poslanci še poročilo proučiti, večina poslancev si ne dela truda s takim proučevanjem, tisti, ki se pa za stvar zanimajo, so jo pa že poprej dobro proučili. Zasledovali so pazno vsa posvetovanja odsekova. Stvar le zaradi tega ne more na dnevni red, ker se levica ni sporazumela s konservativci glede volilne pravice tistih davkoplačevalcev, ki po davčni reformi zgnebu volilno pravico. Konservativci bi radi, da se sklene kako določilo, da se vsem dosedanjim volilcem varuje volilna pravica, dočim levica trdi, da tega ni treba, ker se itak pripravlja občna volilna reforma. Govori se, da so konservativci pripravljeni glasovati proti davčni reformi, ako se ne ustreže njih željam. Sedaj je stvar odvisna od Poljakov. Če Poljaki podpirajo levičarje, desnica ne more prav ničesar storiti.

Dr. Suess o stanju kmetijstva. V dolenjeavstrijskem deželnem zboru je poslanec dr. Suess pobijal govornike, kateri so govorili o bedi kmetskega stanu. Rekel je, da pretiravajo, kajti v posojilnicah na Dolenjeavstrijskem imajo kmetje uloženih blizu 2 milijona goldinarjev. Suess je trdil, da se s slikanjem bede kmetskega stanu le vzbuja nevolja meja prebivalstvom. Svota 2 milijonov goldinarjev res ni majhna na prvi videz, a pomisli je, da štejejo okraji, za katere so osnovane te posojilnice, nad 200.000 prebivalcev, torej pride na jednega komaj 10 gld., kar pač ni veliko. Tako, kakor gospod Suess, misli večina nemškobilateralne stranke, a vendar konservativni slovenski poslanci podpirajo te liberalce v državnem zboru. Vsakdo, ki to dobro premisli, mora spoznati, kako je s tisto skrbjo za kmeta, o kateri toliko govoré in pišejo doma.

Volilna reforma in delavci. Na shodih delavcev v nedeljo se je naglašalo, da izmej vseh predlogov, ki so se stavili za volilno reformo, je dosedaj najugodnejši poslanca Krausa, da se osnuje peta kurija z občno volilno pravico. Delavci pa morajo z demonstracijami vladu siliti, da volilno reformo ne odloži. V tem pa niso delavci jedini, ki li se poslužili sile v doseglo svojega namena, ali ne.

Moravski deželni zbor se je zaključil. V končnem govoru je namestnik naglašal, da je v politiki treba razmere trezno presojati, le tako je mogoče upati boljše prihodnj sti. — Te besede so baje veljale Čehom, dasi bi treznost bilo umestnejše Nemcem priporočati.

Aleksander Abaza. Dne 6. t. m. umrl je 74letni ruski državni tajni svetnik Aleksander Abaza, jeden najznamenitejših državnikov v Rusiji. Po svojem političnem preprinjanju je bil zapadnjak in dober prijatelj generala Loris Melikova. Pod vladom carja Aleksandra II. je Abaza imel velik vpliv. Sodeloval je pri raznih velikih reformah sedanjega časa. Bil je jeden najgorečnejših zagovornikov misli, da se v Rusiji uvede ustava. Nekaj časa je bil finančni minister in je odpravil solni davek, ki je hudo zadeval kmete. Pod Aleksandrom III. je bil do 1893. l. ravnatelj narodno-gospodarskega oddelka. Posebnega vpliva pa pod vladom Aleksandra III. ni več imel.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. februarja.

— (Kaznovana Notranjska.) V predvraljšnji seji dež. zboru se je, kakor razvidno iz našega poročila, posl. Arko zaman trudil pridobiti sicer za kmeta „tako unete“ konservativne poslance, naj bi glasovali za njegov predlog: „Deželni zbor se izreče, da je za vodovod v Cerknici zagotoviti, v slučaju, da prevzame država 50%, vdeleženci pa 20% dočnih troškov, 30% deželno podporo.“ Posl. Klun je hotel Cerknico kaznovati za to, da je volila po-

slancem svojega in ne njegovega zaupnega moža, izrekel se je zoper predlog, — dasi je bil stvarno povsem umesten in tako stilizovan, da se ne more ob njem nihče izpodtikati — in ukazal svojim „somišljenikom“, da morajo proti njemu glasovati. To se je zgodilo in predlog je bil odklojen, Cerknica je bila kaznovana. Jednako je kanonik Klun hotel postopati tudi glede vodovoda v Logatci. V predvčerajšnji seji se je z vso silo upiral dotednjemu predlogu. Poznalo se mu je, da ga vodi pač strast in bil je ves togoten, ko mu je posl. Arko povedal, da Notranjski še vode ne privošči in ko je posl. Hribar ga spomnil na prvo dolžnost vsakega poslanca, dobrohotno postopati proti vsem okrajem. Ta lekcija je izdala, kajti v današnji seji se je glasovalo o predlogu glede logaškega vodovoda in so zanj glasovali ne samo narodni in nemški ampak tudi konservativni poslanci in celo sam kanonik Klun se je četudi z vidno nevoljo in le na pol vzdignil s svojega sedeža.

— (Notarji in „Slovenec“.) Kakor je čitaljem našega lista znano, opozorili smo v sobotni številki na „poslano“ tukajšnje notarske zbornice z dne 7. t. m., v katerem ta navaja svoje pismo na uredništvo „Slovenca“ radi istitv dveh slučajev, o katerih sta dva notarja zahtevala legalizacijsko pristojbino po 30 kr. reči: trideset krajcarjev, sicer po zakonu popolnoma opravičeno, in potem odgovor „Slovenčevega“ uredništva na to pismo v listnici. Kdor je bral ta odgovor v „Slovenčevi“ listnici, misliti si je moral, da je notarska zbornica v resnici nedostojno in neosnovano pisala in radovedni so bili izvedeti vsebino dotednjega pisma zbornice. Vsled tega morala je zbornica sama na dan s tem pismom, in ko smo je prebrali, videli smo, kako arrogantly odgovarja „Slovenec“ na poizvedovalno pismo notarske zbornice, katera ima čuvati nad poslovanjem njej podrejenih notarjev. — Da je pa zbornica, katera še vedno ni imela pojasnila v rokah, dalje poizvedovala in se konečno dne 8. t. m. obrnila po svojem poslancu na uredništvo „Sl. venca“, to je pač samo ob sebi umevno in njena dolžnost. Popolnoma opravičen je bil tudi ta drugi korak notarske zbornice, le „Slovenec“, kateri črti notarje in vse, kar je s temi v zvezi in to menda radi tega, ker želi, da bi zanaprej notarska pisma delali zopet tam, kjer so jih v onih časih, iz katerih vedno naši starejši kmetje marsikaj zanimivega povedati, je družega mnenja in napada zopet v svoji številki z dne 11. t. m. notarsko zbornico radi tega njenega koraka ravno tako surovo in hribovsko, kakor prvič radi njenega povsem stvarnega pisma. Da s takimi ljudmi ni mogoče stvarno razgovarjati se o resnih stvareh, kakor je notarijat — se je tu zopet pokazalo.

— (Osebne vesti.) Finančni komisar v Ljubljani g. Ivan Mrak je imenovan tajnikom pri finančnem uradu v Ljubljani. — Poštni tajnik dr. K. Reuss v Trstu je premeščen na Dunaj; asistent Fran Bartoš v Gorici je stopil v pokoj; asistent Fran Sornig v Trstu pa se je odpovedal službi.

— (Slovenska opera.) Petek dne 15. t. m. bode za prijatelje slovenske opere posebno znamenit dan. Prvikrat se bode namreč pela izvirna opera v treh dejanjih „Urh, grof Celjski“, spisal Anton Funtek, uglasbil Viktor Parma. Zanimanje za to najnovejše delo na polju slovenske glasbene umetnosti je naravno veliko in občinstvo že težko pričakuje, da se mu poda novo delo domačega skladatelja. G. Parma je že dospel v Ljubljano, da se udeležuje zadnjih skušenj. Po vsem, kar se nam poroča o tej operi, smemo pričakovati za petek izrednega glasbenega užitka. O delu same spregovorimo v jutrišnjem listku.

— (Slovensko gledališče.) Včerajšnja druga predstava „Fromonta mlajšega in Rislerja staršega“ je stekla tako gladko in srečno, kakor prva, razen v prvem dejanju, kjer so jo neznani razlogi nekoliko zavirali. Vse osobe so imele hvalevredne, nekatere celo odlične uspehe. Na novo je nastopila gospica Slavčeva v ulogi preprosto dobre in krotke Desirée, katero je pogodila v vsakem oziru na veliko zadovoljnost občinstva. Igra in predstava je zaslužila večjega občinstva. Boljšega v drami se na provincialnem odru že ne more zahtevati. — Gospica J. Polakova, ki si je v letošnji sezoni zlasti kot „Nitouche“ pridobila lepo gledališko ime, prestopila je včeraj k „Carltheatru“ na Dunaji. Na mnogo sreće!

— („Jour-fixe“) bo danes zvečer ob 1/8. uri pri Slovu.

— (Maškarada pevskega društva „Ljubljana“.) Vabila so se že razposlala. Ako kdo po neljubi pomoti vabila ni prejel, blagovoli naj se oglašiti pri g. Zalazniku na Starem trgu, kjer se tudi dobivajo ustoppnice. Razun godbe sl. pešpolka kralja Belgijev št. 27., naznanila je svoj prihod novo ustanovljena ljubljanska, katera je jako mnogobrojna in baje dobro izvezbana in ki ta večer prvič nastopi.

— (Občni zbor Marijine bratovščine v Ljubljani) vršil se je minolo nedeljo dopoludne v magistratni dvorani vpričo 100 moških udov. Predstojnik g. K. Lachainer je podal v kratkem pregled, po katerem so dohodki v lanskem letu znašali 4003 gld. 29 kr., stroški pa 3998 gld. 11 kr., a društveno premoženje je koncem leta 1894. znašalo 24.667 gld. 16 kr. V imenu pregledovalnega odseka je poročal g. Arzelin, da so vse društvene knjige, društveni računi o dohodkih in stroških v najlepšem redu. Odboru se je dal absolutorij. Pri dopolnilni volitvi v odbor bili so zopet izvoljeni gg. Karol Dostal, Ivan Dogan, Karol Hinterlechner, na novo pa Anton Gams, v pregledovalni odsek pa gg. Arzelin, Benda in Reich.

— (Sneg brez konca in kraja.) To je menda deviza letošnje izredne zime. Komaj je začel vsled nastalega južnega in deževnega vremena giniti novo padli sneg in smo mislili, da ga bude že vendar dovolj, padlo ga je ponoc zopet prav obilo. Snežne barikade po mestu so v nekaterih krajih že tako visoke, da se ne vidi preko njih. Lahko si je misliti, kako je po deželi. Kakor vse kaže, so morali biti tudi drugod snežni zameti, ker nam je zjutranja pošta popolnoma izostala.

— (Narodne čitalnice v Kranji maskarada) vršila se bode v društvenih prostorih v soboto dne 23. februarja 1895. Začetek ob polu 9. uri zvečer. Vstopina: Članom 30 kr., nečlanom 60 kr. za osebo; nekostumovani, izvzemši garderobe plačajo 40 kr. globe. Pri plesu svira oddelek vojaške godbe c in kr. pešpolka št. 27.

— (Narodna čitalnica v Črnomlju) je letos priredila že dve veselici: 13. januvarja plesni venček, 2. februarja pa Vodnikovo svečanost. Plesni venček sicer ni bil tako številno obiskan, kakor bi bilo želeti, vendar je prekosil še venčke prejšnjih let, na Vodnikovo svečanost pa se je zbral vse, kar kaj šteje, in tudi unanjih gostov je bilo mnogo. Koncert je sijajno uspel in tudi dramatična predstava je vse navzočnike iznenadila. Posebna zahvala gre g. Fabijanju, ki je ves čas, kar je bil pri nas, vodil veselice jako spretno. Po koncertu se je sedala plesalo, kolikor je pros or dopuščal, a plesalo se je neumorno do jutra.

— (Ilirsko-Bistriško-Trnovsko gasilno društvo) priredi dne 17. svečana 1895. v prostorih Jelovškove gostilne v Ilirski Bistrici veselico z dramatično predstavo in plesom. Pri zadnji točki svira domaći tercet. Začetek ob 1/8. uri zvečer. Vstopina za izvršujoče člane gasilnega društva 20 kr., z rodbino 30 kr., za nečlane 50 kr., z rodbino 70 kr. Ker je čisti dohodek namenjen v pokritev stroškov gasilnih priprav, se preplačila hvaležno sprejmō.

— (Bralno društvo v Radečah pri Zidanem mostu) je priredilo dne 10. t. m. veselico, ki je jako dobro uspela. Na vzporedu je bil koncert, (sekstet v orkestru), petje, srečkanje in ples. V sekstetu so pod vodstvom g. P. svirali iz prijaznosti trije gospodje z Zidanega mostu in trije domači. Koncert je jako dobro uspel, tudi mešani in moški zbor, katera je bil vadil z veliko marljivostjo g. Kamnikar, je pod vodstvom g. P. žel obilo pohvale. Da je bilo pri srečkanju mnogo zabave in da se je živahno plesalo, se po sebi umeje. Inteligencije je bilo malo, ta bi raje hodila v kak mejnarnodni kuglaški klub — ka-li.

— (Rojansko posojilno in konsumno društvo) v Rojanu pri Trstu imelo je 3. t. m. svoj letošnji redni občni zbor, katerega se je udeležilo 101 zadružnikov, 15 jih je poslalo pooblastila. Zborovanji je predsedoval načelnik g. Just. Piščanec. Prometa je imelo društvo preko 100.000 gld., čistega dobička pa 926 gld. Sklenilo se je najeti posojilo za nakup lastnih prostorov. V ta namen se sklice izreden občni zbor, da premeni pravila. V novi odbor so bili izvoljeni: predsednik g. Just Piščanec, odbornik gg. Fr. Štrekelj, Ant. Brenec, Josip Jamšek, Ivan Gerdol, Josip Turk, Matej Sternar, Josip Pertol in Iv. Gregorič; v nadzorništvo gg. Fr. Mikelič, Alojz Goljevšček, Fr. Dolenc, Iv. M. Bole, Iv. M. Gombač, Fr. Ferfolja; v razsodišče gg. T. Thaler, Ivan Nabergoj, Karol Barbo, dr. M. Pretnar, dr. K. Glaser, Iv. Martelanc. To konsumno društvo že peto leto lepo napreduje ter se polagoma širi, radi česar je priporočamo vsem onim, ki si naročajo razno kolonialno blago ali vino v Trsta.

— (Redek lov.) V Tupanju v Dalmaciji je tamojni ribič vjel dne 4. t. m. lepo morsko tele. Ta redka žival je dolga 1 meter in tehta 50 kilogramov.

— (Nemška temeljitost.) Dunajska „Bauindustrie-Zeitung“ dosledno piše o „kralj. ogerski vladu v Zagrebu“ in pa o „kralj. ogerskih okrajin oblastih“ na Hrvatskem. Pri tem listu pač ne vedo, da je Hrvatska avtonomna v tacih stvareh in da se officialno imenuje vladav Zagrebu „kralj. hrvatsko-slavonsko-dalmatinska“. Omeniti je, da avstrijsko učno ministerstvo priporoča ta list kot učni pripomoček na obrtnih šolah.

— (Vihar v Senju) Že štiri tedne je v Senju tako vreme, da tacega še niso imeli. S hiše kmeta Ivana Tamjanovića je odneslo streho dne 4. t. m. Trije otroci so se načuden način resili. Gospodarja je sneg pokopal, da so ga izvlekli šele čez 15 ur. Sedaj je nevarno bolan in bode težko okreval. Zelo primanjkuje drv, ker ljudje od nobene strani ne morejo ničesar pripeljati.

* (Ruska razstava tiskarstva.) Gosp. Kruščev Heruc nam piše iz Petrograda: Za mesec dñij, tedaj 27. (15.) svečana t. l. otvoril se tukaj „Prva vseruska razstava tiskarstva“, katere se lahko udeleže tudi inozemci izlagatelji. Kolikor mi je znano, prispele je že mnogo prijav iz zapadne Evrope in Amerike, a nujne prijave od inozemnih Slovanov. Knjige in novine so najzanesljivejše merilo razvitka in prosvete. Zategadelj je izložba tiskovin brezvomno imenitna v svetovni prosveti, tedaj bude sm šno za sedanjike in v zgodovini sramotno, ako se od več kakor 500 inozemnih časopisov slovanskih ne pojavi niti je eden na tej kulturnej slavnosti Rusije. Tu, na izložbi, se ponudi raznimi slovanskimi narodom prilika, da dajo glas o sebi pred tisoči in tisoči izobraženimi, prvimi učenjaki cele Rusije, ki gotovo posetijo razstavo v teku 5 mescev, kolikor časa bo namreč odprt. Da tudi jaz nekaj doprinesem občej kulturno-slovenskej stvari po svojih slabih močeh, odločil sem, da izložim svojo zbirko slovanskih novin in časopisov (a nikakor popolno in novo.) Mnogo bolje bi namreč bilo, da se izložijo vse sedanje slovanske novine, po jezikih in strokah. Zategadelj prosim ponižno vse gospode izdajatelje in urednike poljskih, čeških, slovenskih, lužiških, slovaških, hrvaških, srbskih, bolgarskih in maloruskih novin brez razlike smotra in stroke, da mi priporočenim ovitkom pošljo takoj, ko so to brali, po dva iztisa svojih izdanj, ako je le možno prvo številko 1895. leta. Vsakemu, ki mi pošlje svoja izdanja, hočem dopolniti pravočasno sestavljeni imenik sedanjega slovanskega (vključno tudi ruskega) časopisa, ali pa mu plačam na zahtevanja vrednost dopolnjenih izdanj. Prosim vse dnevниke slovanske, da prevedejo in uvrste ta moj poziv. — Krunoslav Heruc, Petrograd, Gusev Pereulok 4.

* (Anarhisti na Češkem) V Kraljevem Gradu na Češkem se je vršila predvčerajšnjim in včeraj kazenska obravnava proti nekim delavcem, toženim vleizdajem, zarote in anarhistične agitacije. Najmankantnejša osoba med zatoženci je Jurij Wolf, 27leten delavec, katerega dolži obtožba, da je storilec atentata na Mauthnerjevo tovarno v Nasodu in da je ponarejalec denarja. Atentat na Mauthnerjevo tovarno se je zgodil dne 4. aprila 1. l. Tisti dan je žid Mauthner praznoval svojo sedemdesetletnico. Bomba, katera je Wolf vrgel v Mauthnerjevo hišo, je bila taka, da bi bila lahko nastala velika nesreča. Wolf je osnoval tudi tajno društvo „Pekel“, česar namen je razširjanje revolucionarnih idej. Ta obravnava obuva veliko zanimanje zlasti na Češkem, ker je to na Češkem prva obravnava zaradi storjenega atentata z dinamitno bombo. Glavni zatoženec Wolf je tuberkulozen in ne bo dolgo živel, zato pa pričakuje tudi s stočno mirnostjo konca pravde in sodbe.

Slovenci in Slovenke! ne zabitte družbe sv. Cirila in Metoda!

Darila:

Uredništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gg. d. i. j. i. izpod Nanosa 6 kron. Živeli rodoljubni darovalci in njih nasledniki!

Za „Narodni dom“ v Ljubljani: G. Jos. Pavlin 4 krone 28 vin. kot del nabranega zneska v „Kranjski vinarni“. — Živio rodoljubni darovalec in njega nasledniki!

Knjizevnost.

— Venec slovenskih pesnij. Za citre se stavl Jos. Mešiček. Založila L. Schwentnerjeva knjigarna v Brežicah ob Savi. Drugi natis, cena 70 kr. Najbolji dokaz za to, kako je ustregel podjetni g. izdajatelj slovenskemu občinstvu z mičnim vencem, je ta, da je v primerno kratkem času razprodal prvo izdajo in je bilo treba družega natista. Venec obseza pesni „Slovenec sem“, „Od straže hrovaške“, „Pridi Gorenjc“, „Bodi zdrava domovina“, „Preljubo veselje, oj kje si doma“, „Zvonikarjeva“ in „Pobratimija“, v prav efektni harmonizaciji. Vnanja oblika izdaje je prav lična in tisek iz Eberlove tiskarne muzikalij lep in razločen. Gotovo bodo prijatelji citer z veseljem sezali tudi po tej novi izdaji mičnih slovenskih pesnij.

